

NOVICE

Duhovniške izpremembe. G. stolni kanonik Franc Ks. Časl je bil imenovan za administratorja dekanije Maribor ob levem bregu Drave, g. bogoslovni profesor dr. Anton Jehart za zastopnika lavantinske škofije v kurtoriju gostišča Sv. Družine v Jeruzalemu (sedel na Dušaju). Kot župniki so bili umeščeni: Štefan Varga v Pertoci 29. junija, Jožef Bezjak v Zrečah 1. avgusta in Anton Lasbacher s 1. avgustom tega leta v Vojniku. Provizor mariborske stolne in mestne župnije je postal g. Vink. Munda 5. julija tega leta. Nastavljeni so bili: Albert Pravst za kapelana na Muti, III. kapelan g. Jožef Meško pri Sv. Magdalen v Mariboru za II., novomašniki gg. Jožef Klemenec za kapelana v Škalah, Maksimilijan Ledinek pri Sv. Juriju ob južni železnici II., Karol Lesjak pri Sv. Marjeti niže Ptuj in Janez Vodeb pri Sv. Jurij v Slov. goricah, vsi s 1. julijem tega leta. G. III. kapelan Alojzij Peitler v Ljutomeru je postal II. in g. III. prefekt Rudolf Hanželič v kn.-šk. dij. semenišču II. istotam 16. avgusta tega leta. S 1. septembrom so nastavljeni gg.: Dr. Jakob Aleksič na Vranskem, Jakob Richter za I. prefekta v kn.-šk. dij. semenišču in semeniški duhovnik Rupert Pušnjak za III. prefekta, II. kapelan Jožef Šketa v Apačah pa za kapelana v Mežici. Prestavljeni so bili gg.: Jožef Žolnir od Sv. Magdalene v Mariboru II. v Žetale 1. julija, Ferdinand Herman iz Dobrovnika v Beltince I., Štefan Lejko iz Turnišča v Dobrovniki in Jožef Tivadar iz Beltince v Gornjo Lendavo II. 1. avgusta, Gregorij Zafošnik iz Konjice v Celje III., Franc Bohanec iz Vojnika v Konjici II., Matija Munda iz Ruš v Ljutomer III. in Karol Jaš iz Žalca II. k Sv. Urbanu pri Ptuj 15. avgusta, s 1. septembrom pa Andrej Stakne iz Središča v Sevnico ob Savi, Jožef Kuk iz Sevnice v Središče, Mihael Barbič iz Ribnice na Pohorju v Dravograd in Stanislav Lah iz Makol v Ribnici.

Spremembe pri kapucinih. V novem provincijalnem predstojništvu so: p. Donat Zupančič, provincijal, p. Odilo Mekinda, p. Karol Rauch, p. Rafael Bogataj in p. Vinko Desič, definitorji. Novi predstojniki kapucinskih samostanov v Sloveniji so: Celje: p. Jožef Lapuh; Maribor-Studenci: p. Lovrenc Novak; Krško: p. Rafael Bogataj; Škofljoka: p. Kamil Požar; Ptuj: p. Jeronim Streminger.

Na mejo!

V Gornjo Radgono in St. Ilj!

Narodna in državna dolžnost nas vabi in poziva, naj podpremo s svojo izdatno udeležbo v nedeljo, dne 7. septembra narodno prireditev v Gornji Radgoni, v čegar neposredni bližini, v mestu Radgoni je bilo leta 1917 od Avstrijcev ustreljenih več vojakov Slovencev, ker so v svojem proroškem navdušenju klicali: »Živela Jugoslavija!« Junakom mučenikom večna slava!

Enako nas vabi in poziva ta dolžnost dne 8. septembra v St. Ilj na 20 letnico otvoritve Slovenskega doma.

V izvršitev teh svojih rodoljubnih namenov priredimo v nedeljo, dne 7. septembra v avtobusih izlet v Gornjo Radgono. Prijave sprejema Narodna Odbrana vsak torek in petek od 18. do 19. ure v svoji pisarni v Narodnem domu. Odhod iz Maribora (izpred Narodnega doma) v nedeljo, dne 7. septembra točno ob 12. uri, odhod iz Radgone istega dne v času od 20. do 21. ure. Voznina v avtobusu tja in nazaj stane 45 Din za osebo, na tovornem avtu pa 35 Din, drugih pristojbin ni. — Predplačnikom bodo prostori zagurani.

Za ponedeljek, dne 8. septembra je mariborsko mestno avtobusno podjetje naprošeno, naj upelje tega dne vozni promet iz Maribora v St. Ilj in nazaj. Za pešce lepa državna cesta 3 in pol ure peš. Vlaki vozijo iz Maribora ob 6.20 in 13.30, nazaj v Maribor pa ob 20. uri.

Anton Puklavec umrl. V Mariboru je umrl na posledicah kapi ter pljučnice komaj 57letni, po celem vinorodnem Spodnjem Štajerju dobro znani gospod Anton Puklavec. Rajni je bil vinogradniški strokovnjak in v dobi pred vojno uslužben pri dež. odboru v Gradcu. Po prevratu je prišel v Maribor, kjer je vršil nekaj let pri velikem županstvu službo vinarskega nadzornika in ravnatelja. Pred leti je stopil v pokoj in živel v Mariboru ter na svojem vinogradu pri Sv. Bolfanku pri Središču, kjer je bil tudi rojen na Vitanu. Bil je gostoljuben in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Ostani mu ohranjeni med spodnještajerskimi vinogradniki časten ter hvaležen spomin!

Zastrupila se je v gozdu v Hrastju pri Limbušu pri Mariboru 30letna Anastazija Lobenwein. Med prepeljavo v mariborsko bolnico je umrla.

Ogenj. Dne 21. avgusta zvečer je začelo goreti v gospodarskem poslopu Franca Petka, župana v Cvetkovcih pri Veliki Nedelji. Ogenj je objel z bliskavico vse poslopje, ki je bilo leseno in s slamo krito. Rešili so le še živino, vse drugo je zgorelo. Požrtvovalnosti gasilcev gre zahvala, da se ni požar razširil na sosedna poslopja.

Požar v celjski okolici. V petek, dne 22. avgusta je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Antona Vebra v Leskovcu pri Celju. Rešili so živino ter vozove. Gašenje z motoriko je bilo onemogočeno radi pomanjkanja vode. Škoda znaša 200.000 Din. Požar je nastal gotovo radi tega, ker je pognal nekdo iz neprevidnosti konec tleče cigarete v kup slame pred poslopjem.

Gospodarsko poslopje pogorelo. V torek dne 19. avgusta je izbruhnil požar iz doslej neznanega vzroka pri posestniku Molanu v Dolenji vasi pri Brežicah. Ogenj je uničil vse gospodarsko poslopje ter letošnjo živinsko prehrano, ki je bila vsa skrbno spravljena. Škoda je krita le deloma z zavarovalnino.

Crozna požarna nesreča na Kranjskem. Strašna požarna nesreča je za-

dela dne 22. avgusta lepo vas Kamnik pri Prezarju na Kranjskem. Ogenj je uničil 11 gospodarskih poslopij in povzročil 1 milijon dinarjev škode. Nesrečo so povzročili otroci.

Utonil. Pri kopanju je utonil v jami opekarne v Janežovcih 17letni Janez Anžel iz Placar vrha pri Ptuj.

Po tolikih letih najdeno truplo raziskovalca. Naš list je že večkrat omenjal ime švedskega raziskovalca severnih krajev Salamona Avgusta Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev, ki so odleteli leta 1897 z balonom na Spitzberge in so hoteli od tamkaj preleteti severni tečaj. O Andreejevi balonski ekspediciji ni bilo od 1. 1897 ne sluha in ne duha. Te dni so se raznesle v svet vesti, da je našla norveška ekspedicija na Belem otoku nedaleč od Franc. Jožefove zemlje še dobro ohranjena trupla Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev. Trupla so bila v ledu dobro ohranjena. Andree in tovariši niso umrli takoj po padcu iz balona, ampak so preživeli nesrečo mesece ali še dalje.

Velika letalska nesreča. Dne 22. avgusta je zadela strašna nesreča potniško letalo, ki vozi na progi Praga—Zagreb. Prvi motorni aeroplan »Ford« se je med vožnjo unel ter treščil na tla. Dvanajst potnikov je ubitih, eden pa hudo ranjen. Letalo je bilo preobremenjeno z nesrečno številko — 13 oseb.

Vlak mu je zmečkal noge. Na glavnem kolodvoru v Ljutomeru je ponesrečil ljutomerski kleparski mojster Ludvik Anton. Stopil je v napačni vlak proti Murski Soboti. Med premikanjem vlaka je zapazil zmoto in hotel hitro skočiti iz vlaka. Pri skoku ga je potegnila za seboj železna ograja, prišel je z nogo pod kolesa, ki so mu jo zmečkala v bližini gležnjev.

Penesrečen vlom v poštni urad. V od 19. na 20. avgusta so poskušali doslej še neodkriti uzmoviči vlomiti v poštni urad v Rimskih toplicah. Razrušili so že steno poštnega poslopja, a do vloma v blagajno ni prišlo, ker so bili najbrž še pravočasno in slučajno pregnani.

Zastrupljenje z gobami. Po zadnjem deževju so pognale po celem slovenskem Štajerju velike množine gob. Pri

Dober nasvet je zlata vreden.

Barbarčan: Ali se ni za jeziti? Pred par meseci sem si dal narediti čevlje, pa so že skozi na podplatih!

Martinčan: Zakaj pa si kupiš tako slabe podplate? Jaz pa že nosim svoje čevlje od lani.

Barbarčan: Pa si menda celo leto bos hodil.

Martinčan: Ne, ne, saj veš, da ne hodim nikoli bos.

Barbarčan: No, kje pa si dobil tako močne podplate?

Martinčan: V Mariboru na novem Glavnem trgu, trgovini pri Klanjšeku. Kar tam kupim, tudi en čas potrpi, pa najsibo usnje, podplati ali pa blago za obleke. Tudi cena je kristjanska, jaz sem prav zadovoljen.

Barbarčan: Vidiš, vidiš! Hvala ti lepa. Še ta teden grem v Maribor, peljem jabotko, pa se bom oglasil pri Klanjšeku, imam več tega za nakupit.

izbiri užitnih gob so ljudje zelo nepredvidni in je prišlo že na par krajih do prav opasnih in celo enega smrtnega zastrupljenja. V zadnjem času so pripeljali radi zastrupljenja z gobami v celjsko bolnico iz Liboja Ano Pilih in tri njene otročiče. — Radi uživanja strupenih gob je umrla pred tedni v bolnici v Murski Soboti dolnjelendavska poštarica Ruža Flis. — Letos, ko je toliko gob, bi morale biti naše gospodinje pač previdne pri izbiri, ker z navadno globanjo ali jurčkom si še ni nikdo nakopal zastrupljenja.

Krsta št. 139. Po dolgem času so na Dunaju zopet enkrat odprli kapucinsko grobnico, da bi položili vanjo mrtvega Habsburžana. Bila je to krsta št. 139. Prva, ki sta bila tu pokopana, sta bila cesar Matija, ki je v začetku 17. stoletja določil to počivališče za svojo družino, in njegovo soprogo, cesarico Ano. Skromne in dragocene krste stoji tu. Najdragocenejša je krsta, ki jo je cesarica Marija Terezija naročila 26 let pred svojo smrtjo zase in za svojega soproga. Tudi daleč od domovine umrli Habsburžani leže tu, kakor cesar Maksimilijan Mehiki, ki je bil ustreljen v Queretaro v Mehiki. Truplo zadnjega cesarja Karla še manjka. Sedaj umrli nadvojvoda Rainer Karl je živel v zelo skromnih razmerah in se je preživljal z zastopstvom avtomobilov in motornih koles.

Mučenje jetnikov. Pariški list »Oeuvre« poroča o strašnih mukah, ki jih morajo prestajati jetniki na italijanskih kazenskih otokih. Bivšega komunističnega poslanca in odvetnika Lonsarda, starega 60 let, je jetniški paznik tako pretepel, da sedaj umira. Bivši poslanec Gioretti je dobil jetiko, pa ga kljub temu niso poslali v bolnico. Časnikar Ponsa je v zaporih oslepel, njegov tovariš Scoccimario pa je popolnoma ohromel, navzlic temu pa so ju pustili v ječah. Milanski tajnik delavskih strokovnih organizacij Tetamanti je dobil jetiko in ne more več iz postelje, zdravnika mu pa niso dali.

35 milijonov avtomobilov. Po ugotovitvi ameriškega trgovinskega ministrstva se je dvignilo število avtomobilov na svetu leta 1929 za 9%. Bilo je vseh avtomobilov 1. jan. 1930 35.13 milijonov. Tekom zadnjih 8 let se je zvišalo stanje avtomobilov za 155%. Pretežni delež na celotnem številu odpade na ameriške Združene države. Tamkaj je naraslo število v lanskem letu za 8.2% na 25 milijonov. Izven Amerike se je zvišalo število avtomobilov za 14.4%.

Najvišji možki na svetu. V vseh časih so živeli velikani. Na svetu najvišji mož se je rodil leta 1703 v Kajani. Ko je dorasel, je bil visok 3 metre. Dosegel je komaj starost 40 let. Čeravno je bil otrok revnih staršev, se je povzpela z razkazovanjem lastne velikosti do precejšnjega premoženja.

Tehnične skrivnosti v starih časih. Moderni človek gleda z nekakim prezirom na starodavne čase, v katerih sta bili znanost in tehnika v povojih. Dejstvo je, da so nam prinesla zadnja desetletja bogznaj koliko znanstvenih razkritij in čudovitih tehničnih pridobitev, o katerih se v starodavnih časih

nikomur niti sanjalo ni. Res je pa tudi, da ni novodobni človek z vsem svojim razumom in tehničnim napredkom v stanju, da bi si razložil nekatere tehnične ter kemične skrivnosti, ki so bile znane v davno minulih časih. V razvalinah starih mest Aztekov v Mehiki so našli velike čaše, ki so zgledale, kakor bi bile iz uglajenega železa. So trde kakor železne, a tako lahke, da je izključeno, da bi bilo to železo. Ko so raziskali te najdbe kemično, so dognali, da so iz železa in še neke druge kovinaste sestavine. Brez števila strokovnjakov se je trudilo, da bi bili razkrili to kemično skrivnost, ki bi bila celemu svetu v korist, a vse zaman. Leta 1897 je razpisala angleška tvornica kovin nagrado 3000 angleških funtov onemu, ki bi pojasnil skrivnost mehikanskega železa. Omenjena svota je ostala celo danes nerazdeljena in še danes je mehikansko železo kemična uganka. — Še danes ne ve nikdo, na kak način so pridelovali stari Rimljani nerazdrobljivo steklo. Za časa vlad rimskega cesarja Tiberija je izumil nek steklar v Rimu steklo, ki se ni zdrobilo, če tudi si ga pogljal na tla z vso močjo. Razven tega se ni raztopilo rimsko steklo pri največji vročini.

Poroka nadstoletne neveste. Pred kratkem se je vršila v Parizu poroka 104 leta stare neveste Piceau s 96letnim ženinom Blanchet. Oba starčka sta bila zaročena 60 let. Poroka je bila slovesna. Posetilo jo je zelo mnogo dijakov, ker je bila nevesta znana po Parizu kot mati študentov. Med dijak, ki so bili pri njej na stanu ter hrani, je veliko uglednih mož in predvsem politikov. Njen ženin je odklanjal toliko let poroko, ker je hotel biti neodvisen in se je poročil po 60 let trajajoči zaroki radi tega, ker je njegova izvoljenka precej premožna.

Moža, ki sta si pustila vzeti največ krvi. So nekatere bolezni in krvavjenja, ko rabi bolnik, da se poživijo, kri drugega. V takih slučajih si pustijo kak močnejši odpreti žilo na roki, odkoder napeljejo njegovo kri v žile krvi nujno potrebnega. Na ta način si je pustil vzeti njujorški delavec v luki Kane tekom let 45 litrov krvi. Njujorčana je prekosil Francoz Briez, kateremu so vzeli tekom 3 let in sicer 251krat — 65 litrov krvi.

Najdalje brez spanja. Na vseučilišču v Čikagi v Ameriki sta poskusila dva zdravnika Kleitmann ter Fisher, kako dolgo lahko zdrži človek neprestano, ne da bi spal. Tozadevno sta strogo pazila eden na drugega in sta vzdržala brez spanja 115 ur ali skoraj pet dni. Pozneje se je vežbal v čutju še enkrat Fisher in prebil brez spanja 135 ur. Dosegel je ta rekord na ta način, da je malo delal, malo čital, prebil večino časa v postelji ter užival posebno izbrano hrano.

Iz statistike o vročini, mrazu in padavinah. Celo leto najvišja srednja toplota je v kraju Masui ob Rdečem morju in znaša 32.2 stop. C; najnižja srednja temperatura je bila odkrita po raziskovalcu ledenih krajev R. Amundsenu in znaša v Framheimu na potu proti južnemu tečaju 25.8 sto-

10004/4

pinj C pod ničlo. Najhujša vročina v la da celo leto v takozvani dolini smrti na meji med ameriško Kalifornijo in Nevado ter znaša 56.6 stop. C. Najnižja temperatura ni na obeh tečajih, ampak v Sibiriji v Verbonjask, kjer je 70 stopinj C pod ničlo mraza. Tukaj bi zmrznilo živo srebro in se poslužujejo za merjenje alkohola. Kraj, kjer je na leto največ padavin, je Cherrapunji v Indiji, kjer pade na leto 11 do 12.000 mm dežja na debelo. Na otoku Oceanu dežuje na leto 336 dni. Največ Jaluit v otočji skupini Maršal v Tih. neviht je v Abesiniji v Afriki, kjer imajo letno 214 viharov dni.

Strojna puška za vse. Na angleških streliščih preizkušajo te dni strojnico, ki bo to grozno orožje še veliko bolj razširila. Gre za na Švedskem izumljeno »Madsen puško«, ki ni težja od navadne infanterijske puške in jo lahko prenaša le en mož ter z njo tudi strelja. Pri preizkušanju na strelišču v Veiley na Angleškem so streljali iz iznajdbe najpoprej kakor iz navadne vojaške puške s 30 strelji v 10 sekundah. Ko so položili orožje na podstavek, kakor za strojno puško, se je pomnožila hitrost izstrela na 300 streliv v eni minuti.

Gospa, bodite dosledni in perite s pravim terpentinovim milom Gazela. Stotisoče gospodinj pere samo z Gazelo, gotovo je, da bo dobro služilo tudi Vam!

Graški velesejm od 30. avgusta do 7. septembra. Živinska razstava od 30. avgusta do 2. septembra. Vinska in sadjarska razstava od 30. avgusta do 7. septembra 1930. Splošna blagovna razstava. Veliki zabavni park. — Velesejske legitimacije prodaja glavno zastopstvo Graškega velesejma Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25, vse potovalne pisarne kakor tudi vsi denarni zavodi. Sejmska legitimacija velja kot avstrijski vizum, vsled česar obiskovalec sejma ne potrebuje posebnega vizuma. Obiskovalci velesejma uživajo na jugoslovanskih kakor tudi avstrijskih železnica 25 odstotni popust. Dalje dobi vsak obiskovalec štiri brezplačne vstopnice za Joaneum, Neues Museum, Landeszeughaus in Volkskundemuseum ter 25 odstotni popust v vseh gledališčih proti predložitvi sejmske izkaznice. — Velesejska legitimacija stane samo Din 20.—